

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: ABR. MEY EN JAMES POLAK; LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN A. ROBLES; BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. A. E. J. NYSINGH — UIT HET BUITENLAND J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN EN C. J. MEIJER — EFFICIËNTIE: L. POLAK

MEDEWERKERS: PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir. J. GOUDRIAAN JR., Dr. W. J. HARTMANN, S. KONIJN, R. KUIJPER, J. PAARDEKOOPER, PROF. Dr. N. J. POLAK, J. C. SPANGENBERG, J. E. SPINOSA
CATTELA, Dr. A. STERNHEIM, PROF. J. G. CH. VOLMER

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 26600

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADruk IS GEOORLOOFD, ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24, BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD

Nogmaals de nieuwe formulieren van den Postchèque- en Girodienst	Blz.	161
Een belangrijke beslissing van den Directeur van den Postchèque- en Girodienst		
Uit de financiële huishouding der gemeenten	„	162
Toezicht of Contrôle?		
door J. H. Textor		
Literatuur	„	165
Red. M. M. Deen Jr. en A. Robles		
De kritiek op Profits van C. F. Bickerdike door Mr. Dr. A. Spanjer		
Uit het Buitenland	„	166
Red. J. E. Erdman, C. A. Huisman, C. J. Meyer		
Shilling Deferred Shares-Goodwill-Uniform Cost Accounting Methods of Trade Associations: The Legal Aspects- De controle van den factor „Tijd” in de fabricage		
Prijsvraag van het Nederl. Instituut voor Efficiency	„	168
Verslag eener lezing van Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan over Kostprijberekening	„	168
Ingezonden	„	169
Vaste kosten bij Electriciteitsbedrijven. J. J. M. H. Nijst, met antwoord van Ir. H. A. J. Jansen		
Nieuwe boeken	„	171
Federatief examen van het Nederlandsch Instituut van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants Accountancy C.; November 1928 (gedeelt.)	„	172
Mededeeling	„	174
Ontvangen boekwerken	„	174
Inhoudsopgave 1928	„	174

NOGMAALS DE NIEUWE FORMULIEREN VAN DEN POSTCHEQUE- EN GIRODIENST

Een belangrijke beslissing van den Directeur van den Postchèque- en Girodienst

In de beide voorgaande nummers van dit blad werd de aandacht gevestigd op het gemis van controle op den naam van den begunstigde der overschrijving bij het gebruik der nieuwe postgirobiljetten. Gewezen werd op de daaruit voortspruitende

groote gevaren in de gevallen, waarin deze biljetten niet door den rekening-houder zelf worden gereed gemaakt.

Naar aanleiding van deze beschouwingen ontvingen wij van een onzer medewerkers de mededeeling, dat op grond van deze en andere daarmede verband houdende bezwaren aan houders van postrekeningen betreffende den Gemeentelijken en Provinciaal dienste op aanvraag lichtbruingekeurde driedeelige biljetten worden verstrekt van den ouden vorm en dat het girokantoor op de invulling daarvan op dezelfde wijze zal toezien als voorheen.

Wij richtten ons daarop tot den Directeur van den Postchèque- en Girodienst met de vraag, of bovenstaande regeling ook voor particulieren kon worden getroffen resp., of de boven bedoelde biljetten ook hun op aanvraag werden ter beschikking gesteld, daar op deze wijze aan de geuite bezwaren kon worden tegemoet gekomen. Hierop ontvingen wij het navolgende antwoord:

„Naar aanleiding van bovenvermeld schrijven moge ik „U mededeelen, dat overgaande tot de door zeer vele rekeninghouders gewenschte vereenvoudiging van de girobiljetten, welke wensch door mij geheel werd gedeeld „doch waaraan ik niet heb kunnen voldoen alvorens eene „gewijzigde werkwijze ten girokantore was doorgevoerd, „ik — dit moge ik U rondweg verklaren — niet heb kunnen bevroeden, dat daartegen bezwaren zouden worden „ingebracht.

„Ik deed dit te minder, omdat bij de eerste centralisatie „de biljetten zelfs nog minder gegevens bevatten en mij „niet bekend is, dat toen onder meer daartegen bedenkingen zijn ingebracht.

„Toen kort na de invoering van de vereenvoudigde biljetten daartegen van de zijde van de provinciale besturen „bezwaren zijn geopperd van administratieven en comp- „tabelen aard, ben ik daaraan aanstonds tegemoet gekomen door voor de dienstrekeningen, waarvoor zulks na- „drukkelijk werd gewenscht, biljetten van het oude model „te blijven verstrekken, evenwel, — om den ambtenaren „hier ten kantore bij de controle meer steun te geven, biljetten voorzien van een lichtbruinen ondergrond, waar-

„door deze gemakkelijker van de anderen zijn te onderscheiden.

„Nu mij blijkens het verhandelde in Uw maandblad en „in Uwe brieven blijkt, dat op het behoud van de vroegere „gegevens op de biljetten ook bij eenige particuliere instellingen en zaken veel prijs wordt gesteld, ben ik bereid „dergelijke biljetten, waarvan een model hierbij gaat, ook „aan deze rekeninghouders te verstrekken.

„Echter behoort dan het verlangen daartoe *bij elke aanvraag duidelijk op het aanvraagformulier te worden kenbaar gemaakt*. Geschiedt zulks niet, dan worden stil- „zwijgend biljetten met blauwen ondergrond verstrekt, „omdat het voor de administratie van het girokantoor te „bezwarend is om er aantekening van te houden, welke „rekeninghouders wel en welke niet de gewone biljetten „wensen te gebruiken.

„Zou bij nabestelling worden verzuimd van het verlangen tot de ontvangst van biljetten in bruine kleur te „doen blijken, dan kan kosteloze omwisseling tegen „andere biljetten niet plaats vinden, aangezien de giro- „biljetten nagenoeg tegen kostprijs worden verkocht en de „dienst eventuele schade niet kan drangen.

„Desgewenscht kan door U van vorenstaand schrijven „aan Uwe lezers mededeeling worden gedaan”.

Wij hebben ons gehaast den Directeur dank te zeggen voor zijn voorkomende houding ten opzichte van de in ons blad tegen de nieuwe formulieren opgeworpen bezwaren, een dank, dien wij hier gaarne herhalen. De beslissing van den Directeur zal, zoowel om haar inhoud als om de snelheid waarmede ze is genomen, zeker door 'n ieder worden gewaardeerd als een staaltje van soepelheid in het bestuur van een onzer belangrijke staatsdiensten. Wij zijn ervan overtuigd, dat menigen man van zaken deze beslissing van den Directeur welkom zal zijn en dat de weder geboden gelegenheid om de overschrijvingen per post-rekening onder de noodige waarborgen te doen geschieden, in de wereld der accountants algemeen bevrediging zal wekken. *De accountants zullen er nu echter op bedacht moeten zijn, tijdig met hun cliënten deze aangelegenheid te regelen, opdat deze bij aanvraag van nieuwe giroboekjes het verlangen tot het ontvangen der bruine biljetten te kennen geven.* Eenige activiteit in deze behooren onze collega's te toonen, om moeilijkheden in de toekomst te voorkomen.

UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER GEMEENTEN

II

Toezicht of Contrôle?

In het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs op Hoofdstuk V der Rijksbegroting voor het dienstjaar 1929 komen, naar aanleiding van de corruptie bij gemeentebedrijven, eenige door sommige leden gemaakte opmerkingen voor omtrent de wenschelijkheid van een scherper toezicht — ook van Gedeputeerde Staten — op het beheer der gemeente-financiën.

Een der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal stelde in de zitting van 15 November l.l. in verband daarmede de vraag, of de gemeentebesturen, met name die der kleine gemeenten, — de groote schakelde hij uit —, wel voldoende geoutilleerd zijn om de contrôle behoorlijk te doen uitoefenen, daar toch een goede contrôle niet alleen de vaststelling van de formeele en de materiele juistheid der verantwoording behoort te omvatten, doch ook de beheerscontrôle in zich sluit.

Naar zijne meening was een dergelijke uitvoering van de contrôletaak van de besturen van kleine gemeenten niet te ver-

gen en daarom kwam het hem gewenscht voor, dat die taak zou worden overgenomen door een van provinciewege in te stellen centralen accountantsdienst. De instelling van dezen dienst zou zijns inziens ook hierom zijn toe te juichen, dat men over een ruime ervaring op het gebied der contrôle van de gemeentelijke financiën zou komen te beschikken en die ervaring op gelijken voet ten behoeve van de ontvangers en van de bedrijven in de betrokken provincie zou kunnen benutten, hetgeen aan een economisch beheer ten goede zou komen.

Afgezien van de aanleiding tot deze opmerkingen, — de corruptie — (het behoeft geen nader betoog, dat corruptie, zooals in den laatsten tijd werd signaleerd, in menig geval door accountantscontrôle niet afdoende kan worden achterhaald), en voor een oogenblik de bestaande wettelijke bepalingen voorbijgaande, kan de quaestie van de regeling der contrôle der gemeentefinanciën als volgt worden gezien.

De contrôle op het beheer der gemeentelijke financiën kan zijn *gedecentraliseerd* of *gecentraliseerd*, d.w.z. of elke gemeente zorgt zelf voor die contrôle, of een hogere autoriteit, de provincie of het rijk, neemt de zorg voor de contrôle, waarvan dan de gemeente wordt ontlast, op zich.

Bij decentralisatie zal de hogere autoriteit *toezicht* op de instelling van en de uitvoering der werkzaamheden door een gemeentelijk contrôle-orgaan kunnen uitoefenen.

Aan de beide bovengenoemde stelsels zijn de vóór- en na-deelen verbonden, welke in het algemeen met decentralisatie of centralisatie op elk gebied hand in hand gaan.

Als voordeelen van decentralisatie kan worden gewezen op:

- 1e. betere aansluiting aan de locale omstandigheden;
- 2e. mogelijk meen intensief onderzoek;
- 3e. meer dadelijk overleg tusschen contrôle-orgaan en verantwoording eischende autoriteit en
- 4e. gemakkelijke uitbreiding der werkzaamheden met de adviseerende taak (inrichting en bedrijfs-economische adviezen)

Centralisatie kan tot de volgende voordeelen leiden:

- 1e. betere uitwisseling van aan de ervaring getoetste en juist bevonden efficiënte werkmethoden;
- 2e. gelijkvormigheid in de uitvoering der contrôle-werkzaamheden;
- 3e. tot op zekere grens besparing van kosten (door werkverdeling en specialisatie);
- 4e. grootere zelfstandigheid van het contrôle-orgaan en
- 5e. mogelijkheid tot aantrekking van meer geschoold personeel.

Wij laten hierbij de vraag rusten, in hoeverre overdracht van de contrôlewerkzaamheden door het college van Burgemeester en Wethouders of door dat van Gedeputeerde Staten aan een public-accountant gewenscht of onder de huidige gemeentewet mogelijk is. Hierover werd uitvoerig gesproken in het referaat van den Heer *J. Pelser Jr.*, uitgebracht op den 18en accountantsdag van het Nederlandsch Instituut van Accountants, terwijl wij de quaestie onder het oog hebben gezien in ons boekje „Hoe moet het Gemeentebestuur de contrôle op het dagelijksch beheer der financiën regelen?”

Als de voordeelen van de beide hierbovengenoemde stelsels met elkander worden vergeleken, dan zijn wij geneigd om aan centralisatie de voorkeur te geven en dat wel op grond van de hieraan verbonden, sub. 4 en 5 genoemde, voordeelen.

Een nog niet genoemd bezwaar van centralisatie is echter gelegen in het feit, dat op bepaalde tijden van het jaar, n.l. op de tijden, dat de rekeningen van de ontvangers en van de bedrijven door Gedeputeerde Staten moeten worden vastgesteld, een groote opeenhooping van werk ontstaat. Dit bezwaar is alleen grootendeels te ondervangen, indien de contrôle bij centralisatie niet is een periodieke, doch een doorlopende.

Thans klemmt deze reden echter des te meer, daar volgens de